

AZERBAYCAN ÜLKE PROFİLİ

**T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü**

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	8
3. DIŞ TİCARET	10
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	13
5. TÜRKİYE ile TİCARET	14
EKLER:.....	16

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Azerbaycan Cumhuriyeti
Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Nüfus	10,28 milyon
Dil	Azeri Türkçesi
Din	İslam
Başkent	Bakü
Yüzölçümü	86 600 km ²
Başlıca şehirleri	Bakü, Sumgayt, Gence, Mingaçevir, Khirdalan, Şirvan
Devlet Başkanı	İlham Aliyev
Para Birimi	Manat

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

ADB (Asya Kalkınma Bankası), BSEC (Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü), CE (Avrupa Konseyi), CIS (Bağımsız Devletler Topluluğu), CICA (Asya'da İşbirliği ve Güven Arttırıcı Önlemler Konferansı), EAPC (Avrupa - Atlantik Ortaklık Konseyi), EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası), ECO (Ekonomik İşbirliği Örgütü), FAO (Tarım ve Gıda Örgütü), GCTU (Sendikalar Genel Konfederasyonu), GUAM (Demokrasi ve Ekonomik Kalkınma Örgütü), IAEA (Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı), IBRD (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası), ICAO (Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü), ICRM (Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi), IDA (Uluslararası Kalkınma Birliği), IDB (İslami Kalkınma Bankası), IFAD (Uluslararası Tarımsal Kalkınma Fonu), IFC (Uluslararası Finans Kurumu), IFRC (Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu), ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), IMF (Uluslararası Para Fonu), IMO (Uluslararası Denizcilik Örgütü), Interpol (Uluslararası Polis Teşkilatı), IOC (Uluslararası Olimpiyat Komitesi), IOM (Uluslararası Göç Örgütü), IPU (Parlamentolar Arası Birlik), ISO (Uluslararası Standartlar Teşkilatı), ITSO (Uluslararası Telekomünikasyon-Uydu Örgütü), ITU (Uluslararası Haberleşme Birliği), ITUC (Uluslararası Sendikalar Konfederasyonu), MIGA (Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı), NAM (Bağılantısızlar Hareketi-gözlemci), OAS (Amerika Devletleri Teşkilatı-gözlemci), OIC (İslam İşbirliği Teşkilatı), OPCW (Kimyasal Silahları Yasaklama Organizasyonu), OSCE (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü), PFP (Barış için Ortaklık), SECI (Güneydoğu Avrupa İşbirliği Girişim-gözlemci), UN (Birleşmiş Milletler), UNCTAD (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı), UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim-Bilim ve Kültür Örgütü), UNIDO (Birleşmiş Milletler Endüstriyel Gelişme Örgütü), UNWTO (Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü), UPU (Dünya Posta Birliği), WCO (Dünya Gümrük Örgütü), WFTU (Dünya İşçi Sendikaları Federasyonu), WHO (Dünya Sağlık Örgütü), WIPO (Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı), WMO (Dünya Meteoroloji Örgütü), WTO (Dünya Ticaret Örgütü-gözlemci)

Coğrafi Konum

Azerbaycan Cumhuriyeti Kafkasların geçiş noktası üzerinde, Büyük Kafkaslar ile Küçük Kafkaslar arasında yer almaktadır. Bölgenin en önemli özelliği tarihi geçit ve ticaret yolları üzerinde bulunmasıdır. Kuzeyinde Gürcistan (480 km) ile Rusya Federasyonu'na bağlı Dağıstan Özerk Cumhuriyeti (390 km), güneyinde İran İslam Cumhuriyeti (756 km), batısında Ermenistan (1 007 km) ve Türkiye Cumhuriyeti (Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti ile 11 km uzunluğunda ortak sınırı bulunmaktadır), doğusunda ise Hazar Denizi (713 km) yer almaktadır.

86 600 km²lik toplam araziye (%11,5 orman, %1,6 su havzası, %50 tarıma elverişli topraklardır ki, bunun %27'si otlaklar ve %36,9 diğer topraklardır.) sahip olan Azerbaycan 44-52 doğu meridyenleri ve 38-42 kuzey paralelleri üzerinde yerleşmektedir. Bakü'den Kuzey Kutba olan mesafe 5 550 km ve Ekvatora olan mesafe ise 4 440 km'dir. Dünyada en büyük göl olan Hazar Denizi 400 000 km² büyüklüğünde olup, en derin yeri 1 025 metredir.

Yaklaşık arazi yapısının %50'si dağlık olan bölgede deniz seviyesinden 3 000 metreye kadar yüksek olan sahalardan ve %1'ini ise 3 000 metreden yüksek olan sahalardan kaplamaktadır. Azerbaycan'ın ortalama deniz seviyesinden yüksekliği 657 metredir. Dağlık arazi Büyük Kafkas, Küçük Kafkas ve Talış Dağlarından oluşur. Kür-Aras ovası en büyük düzlüktür. En düşük rakım (Hazar Denizi)-28 m ve en yüksek nokta (Bazardüzü Dağı) 4 466 m'dir.

Dünyadaki 11 iklim çeşidinin dokuzuna sahip olan Azerbaycan'ın iklimini Büyük Kafkas dağlarının kuzeyden gelen soğuk hava kütleleri, Küçük Kafkas dağlarının güneyden gelen sıcak tropik hava akımları ve Hazar Denizi etkilemektedir.

Azerbaycan dünyanın çok değişik iklim tiplerine sahip ülkelerden biridir. Doğu ve orta kısımları alçak ve düzlük olduğu için, kışları ılık, yazları çok sıcak geçer. Güney doğu kısmı ise nemli subtropikal iklime sahiptir. Bölgeye düşen yıllık yağış miktarı 1 200-1 400 mm.'dir. Diğer bölgeler ise, kurak ve yarı kurak görünüme sahiptir. Tarımsal faaliyetlerin çoğu Kür ve Aras nehirleri civarında yapılmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

Azerbaycan Parlamentosu, 31 Ağustos 1991'de, ülkenin bağımsızlığını ilan etmiştir. 18 Ekim 1991 tarihinde de Meclis Bağımsızlık kanununu kabul etmiştir. Ülke, 12/11/1995 tarihine kadar 1991'de Azerbaycan Yüksek Sovyeti tarafından kabul edilen, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin bağımsızlığının yeniden ihdas edilmesine dair kanunun verdiği yetkiyle idare edilmiştir.

Dolayısıyla halihazırda Azerbaycan, 12 Kasım 1995 tarihinde halkoyuna sunularak, %91,9 evet oyu ile kabul edilen yeni Anayasa ile idare edilmektedir. Anayasaya göre ülkenin yönetim biçimi cumhuriyettir. Başkanlık sisteminin egemen olduğu ülkede, Cumhurbaşkanı seçimi beş yılda bir yapılmaktadır.

Azerbaycan Milli Meclisi, 125 Milletvekilinden oluşmaktadır. Bunların 25'i siyasi partilerden, 100'ü ise bağımsız olarak seçilmiştir. Ülkede 30'un üzerinde irili ufaklı siyasi parti faaliyet göstermektedir.

Bugün mevcut olan müstakil ve bağımsız Azerbaycan Cumhuriyeti, 12 Kasım 1995 tarihinde referandum yolu ile kabul edilmiş olan Anayasa ile idare edilmektedir. Bu Anayasa'ya göre, Azerbaycan devleti demokratik, hukuka dayalı, laik, üniter bir cumhuriyettir. Kuvvetler ayrılığı prensibi Anayasa tarafından benimsenmiştir. Yasama yetkisi 125 milletvekilinden oluşan ve 5 yılda bir yenilenen Milli Meclis'e, yürütme yetkisi Cumhurbaşkanı'na ve yargı yetkisi de Mahkemelere bırakılmıştır.

Milli Meclis, kanun kabul etmekle görevlendirilmiştir. Denetim yetkisi sınırlıdır. Toplantı zamanı ve süresi Anayasada belirlenmiştir. Hükümete güvenoyu vermek veya vermemek şeklinde olan parlamenter yetki, Azerbaycan Anayasasında sınırlı hale getirilmiş ve Milli Meclisin hükümete

güvenoyu vermemesi halinde, aynı heyete hükümetin teşekkül ettirilmesi yetkisi Cumhurbaşkanına tanınmıştır.

Cumhurbaşkanı hem devletin hem de icranın başıdır. Kanunlardan sonra Bakanlar Kurulu Kararlarından önce gelen ve "Ferman" adı verilen hukuki kararlar alma yetkisi vardır. "Ferman" denen hukuki kararlar, kanun gücünde olup, icrai hüviyete sahiptir. Bu yönü ile Cumhurbaşkanı yasama yetkisiyle de teçhiz edilmiştir.

Azerbaycan'da Cumhurbaşkanını 5 yıllık süre için halk seçmektedir. Hiç kimse ikiden fazla Cumhurbaşkanı seçilemez şartı, 18.03.2009 tarihinde yapılan Referandumda kaldırılmıştır. Cumhurbaşkanı hem devletin hem de yürütmenin başıdır. Her türlü idari karar almak ve devlet teşkilatına şekil ve yön vermek yetkisine sahiptir. Başbakanı, Bakanları ve diğer devlet görevlilerini atamak ve görevden almak yetkisi vardır. Anayasaya göre, Bakanlar Kurulu Cumhurbaşkanı'nın yüksek icra organı olup, ona tabidir ve aynı zamanda da ona karşı sorumludur. Başbakanın ve Bakanların Milli Meclis üyesi olma şartı aranmamıştır.

Anayasada devletin egemenliğinin yegane kaynağının halk olduğu vurgulanmıştır. Anayasa, halk ve özgürlüklerin tespit ve düzenlenmesi açısından çağdaş bir Anayasadır.

Nüfus ve İstihdam

Azerbaycan 10,28 milyon kişi ile dünyada 88. sırada yer almakta olup, 2028 yılında 11 milyon kişi olması beklenmektedir. Nüfusun %54,1'i şehirlerde, %45,9'u ise köylerde yaşamaktadır. Nüfusun %49'u erkek, %51'i ise kadındır. Ülke nüfusunun %22,6'sını 0-14 yaş gurubu, %70,2'sini 15-64 yaş grubu, %6,8'ini ise 65 yaş üstü bireyler oluşturmaktadır. Ülkede çalışabilir nüfus toplam nüfusun %50,09'ini oluşturmaktadır.

Azerbaycan, diğer dağılan SSCB ülkelerinde olduğu gibi, 1990'lardan itibaren kentlerde yaşayan nüfusunun bir kısmını kaybetmiştir. Bunda çoğunluğu kentlerde yaşayan etnik azınlıkların ülke dışına göç etmesi önemli rol oynamıştır. 2003 yılından itibaren kentsel nüfusta yeniden artış gözlenmeye başlamıştır. Kentsel nüfusun artışında petrol sektöründeki gelişmeye bağlı olarak artan yeni iş olanakları etkili olmuştur.

Azeri nüfus, toplam nüfusun %90,6'sını oluşturmaktadır. Ülkedeki başlıca etnik azınlıklar ise Lezginler (%2,2-Rusya'nın Dağıstan bölgesi kökenli Müslüman Kafkas bir halk), Ruslar (%1,8) ve Ermeniler (%1,5)'dir.

Azerbaycan'ın resmi dili Azericedir (Azeri Türkçesi). Ülkede 1920'lere kadar Arap alfabesi kullanılmış, 1929 yılında Latin alfabesine geçilmiştir. Ancak, 1939 yılında zorunlu olarak Kiril alfabesine geçilmiştir. 1992 yılında Türkçeden örnek alınarak yeni bir Latin alfabesi oluşturulmuş olup, 2001'den beri zorunlu olarak kullanılmaktadır. Bağımsızlıktan sonra devlet, Rusçanın kullanımını aşamalı olarak kaldırmaya başlamıştır. Ancak Rusça halen yaygın olarak kullanılmaktadır.

Çalışan kesimin yaş limiti erkeklerde 16-65, kadınlarda 16-60'dır. Faal nüfus yaşının (çalışma yaşı) dışında çalışan çok az kişiye rastlanmaktadır. Çalışan kesimin genellikle 30- 40 yaş arasında yoğunlaştığı görülmektedir.

Doğal Kaynaklar

Azerbaycan diğer Kafkas ülkelerine göre geniş topraklara sahiptir. Ülke topraklarının yaklaşık %55'i tarımsal arazilerden, %2,5'i ise kentsel alanlardan oluşmaktadır. Toprakların %12'si ise ormanlık arazidir. Azerbaycan, ekolojik olarak çok çeşitli bir coğrafi yapı sergilemektedir. Ülke, deniz seviyesi altında düzlükler, Kafkas bölgesinde 4 000 metre yüksekliğinde dağlar, çöller ve subtropik alanlarla kaplıdır. Ülke topraklarının yarıdan fazlası alçak arazilerden oluşmaktadır. Tamamı Kafkas havzasında akan nehirler gemi taşımacılığına elverişli değildir. Sulama sistemleri su depoları ile düzenlenmektedir. En büyük su deposu ülkenin batısındaki Kura nehri üzerinde yer alan Mingeçaur deposudur.

Trans-Kafkas ülkeleri içinde çevre kirliliğinin en fazla olduğu ülke Azerbaycan'dır. Yağış miktarı düşük olmakla birlikte Azerbaycan yeterli taze su rezervine sahiptir. Ancak yüzey suyu kirlidir. Nüfusun dörtte biri güvenli suya ulaşmakta sorun yaşamaktadır. Sınai üretimi düşük olmasına rağmen hava kirliliği halen yüksek düzeydedir. Çevre standartları üreticiler tarafında yeterince uygulanmamaktadır. Tarımsal arazi verimliliği de uzun yıllar boyunca yetersiz drenaj ve sulama nedeni ile topraktaki tuz oranının artmasına bağlı olarak düşmüştür. Hazar Denizi seviyesinin inip çıkması da önemli bir ekolojik sorundur. Hazar Denizi, 1977-1995 yılları arasında yıllık ortalama 13 cm yükselmiştir. Hazar Denizi önemli bir balıkçılık alanıdır. Ancak kirlenme ve kaçak avlanma nedeni ile verimlilikte düşüş gözlenmektedir. 2006 yılında mersinbalığı stoklarının korunması amacı ile Azerbaycan, Rusya, Kazakistan ve Türkmenistan'dan havyar ticaretine CITES tarafından (the International Convention on International Trade in Endangered Species) geçici yasak getirilmiştir.

Enerji

Petrol ve gaz üretimi ile rafine edilmesi ülke ekonomisinin temelini oluşturmaktadır. British Petrol (BP) tarafından yayınlanan Review of World Economy isimli kaynağa göre ülkenin 7 milyar varillik kanıtlanmış petrol rezervi bulunmaktadır. Söz konusu rakam, dünya rezervlerinin 0,6'sına tekabül etmektedir. Ülkenin rezerv/üretim oranı ise 29,3'tür. Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Petrol Şirketi (SOCAR) verilerine göre ise ülkenin kanıtlanmış petrol rezervleri 17,5 milyar varildir. Ancak bu verilerin hesaplanmasında kullanılan sınıflandırmalar Sovyet sistemine göre olup, daha geniştir. Ülkenin petrol rezervleri SOCAR verilerine göre bu nedenle çok daha fazladır. Ülkenin petrol rezervleri Ortadoğu ile karşılaştırıldığında düşük düzeydedir. Ortadoğu'daki kanıtlanmış rezervler 742,7 milyar varil olup, dünya toplamının %61,5'ine tekabül etmektedir.

Azerbaycan mevcut petrol üretimini 3 farklı boru hattı yoluyla ihraç etmektedir. Üretimin %80'lik bölümü Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) yoluyla ihraç edilmektedir. Bu yolların dışında karayolu ve demiryolu gibi ulaşım biçimleri de ihracat sürecinde kullanılmaktadır. Özellikle Azerbaycan'ın en zengin rezervlere sahip Azeri-Çırac-Güneşli bölgesi başta olmak üzere petrol üretimi Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Petrol Şirketi (SOCAR) tarafından üstlenilmekte ve ihraç edilme süreçlerinde de aktif rol oynamaktadır. Bununla birlikte SOCAR ülkenin petrol üretiminin %20'lik bölümünü karşılamakta, geriye kalan bölüm ise BP yönetimindeki Azerbaijan International Operating Company (AIOC) tarafından yapılmaktadır. Bu konsorsiyumu oluşturan diğer firmalar ise Chevron, Statoil, Türkiye Petrolleri, ExxonMobil'dir. BP 1992 yılından itibaren ülkedeki en önemli yatırımcı konumunu sürdürmektedir.

Ülkedeki diğer önemli boru hatları Baku-Novorossiysk ve Baku-Supsa hatlarıdır.

Azerbaycan'ın başta petrol üretimi olmak üzere enerji kaynakları ihracatı Türkiye'nin ekonomik yapısı ve transit ülke konumu dolayısıyla önem taşımaktadır. Özellikle sanayi üretimi bakımından ithal edilen yer altı zenginliklerine bağlılık başta olmak üzere coğrafi konum olarak bölge zenginliklerinin ihraç pazarlarına aktarılması bakımından da önemli bir konumdur. Bu bakımdan arz güvenliğinin sağlanması ve enerji ihtiyacının karşılanması anlamında da Türkiye-Azerbaycan arasındaki iş birliği önem teşkil etmektedir. Türkiye'nin gaz ihtiyacının yaklaşık %20 sinin Azerbaycan'dan karşılanmakta olduğu ve Faz-2 gazının belirli bir kısmının da Türkiye'ye verilmesi durumunda, 2015 yılından sonra bu oranın %30'lara ulaşmasıyla Azerbaycan-Türkiye arasındaki enerji iş birliğinin önemi ortaya çıkmaktadır.

Azerbaycan'ın 5,2 GW elektrik üretim kapasitesi bulunmaktadır. Elektrik tüketiminin yaklaşık %85'i ülkedeki sekiz termik santralde ve geri kalan altı hidroelektrik santralde gerçekleştirilmektedir. Söz konusu güç santrallerinin tamamı devletindir. Ülkenin elektrik üretim kapasitesinin 10 GW'ye yükseltilmesi amacı ile iki yeni güç istasyonu inşaat sürecindedir. Ancak eskimiş teknoloji ve transmisyon kayıpları nedeni ile elektriğin bir kısmı Rusya, Türkiye ve İran'dan ithal edilmek zorunda kalınmaktadır. Sanayi sektöründe tüketimin gerilemesine rağmen Azerbaycan enerji konusunda verimsizdir. Elektrik sektörü büyük ölçüde sübvansede edilmektedir. Bakü ve çevresinde enerji sıkıntısı yaşanmamasına rağmen kırsal kesimlerde sık sık elektrik kesintileri olmaktadır. Elektrik dağıtım ağı beş bölgeye bölünmüştür. Elektrik dağıtım işi özel şirketler tarafından uzun vadeli sözleşmelerle yürütülmektedir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2021	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	54,83	78,72	77,39	80,98	84,29	87,93	91,76	96,05
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	5,6	4,6	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	5 418	7 751	7 530	7 786	8 008	8 254	8 512	8 804
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	6,7	13,9	10,3	5,7	5	4,5	4	4
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	15,1	29,8	16,3	15,7	11,8	10,3	8,5	7
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	6	5,9	5,9	5,8	5,7	5,7	5,6	5,5
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	26,3	17,3	18,2	18	20,8	22,9	24,5	26

Kaynak: IMF

*: Tahmin

Azerbaycan, 1991 yılında bağımsızlığını kazandıktan sonra, önemli siyasi, askeri, sosyal ve ekonomik problemlerle karşı karşıya gelmiştir. Yeniliklere hızla adapte olan Azerbaycan, SSCB'nin dağılması ile uzmanlaşma ve iş bölümüne dayalı ekonomik yapılanmanın sona ermesine, ülke sanayi için gereken ara mallarının ithalat yollarının kapanmasına rağmen bütün bu darboğazları aşmayı başarmıştır.

20 Eylül 1994 tarihinde "Asrın Anlaşması" olarak adlandırılan Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi ile dünyanın önde gelen petrol şirketleri arasında "Hazar Denizinin Azerbaycan'a ait bölümünde Azeri, Çırağ, Güneşli Yataklarının Birlikte İşlenmesi ve Paylaşılması Hakkında" ilk Anlaşma imzalanmıştır.

Petrol fiyatlarının yüksek seyrettiği dönemde hızla büyüyen ve parlak bir dönem geçiren Azerbaycan, 2014'ün yarısında görülmeye başlanan petrol fiyatlarındaki düşüşten en çok etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. Gelirlerin azaldığı, bir yıl içinde %100'ü bulan devalüasyonlar sonucunda risklerin önlenmesi ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için gerekli olan kapsamlı bir reform hazırlığına girişilmiştir. İlk aşamada, gümrükler, transit geçişler, bankacılık ve vergi sistemi ile üretim ve ihracat teşviklerinde bunun yansımaları görülmüştür.

Son olarak, Azerbaycan'ın ekonomisini çeşitlendirmek amacıyla oluşturduğu uzmanlar grubunun uzun süredir üstünde çalıştığı, milli ekonomiye ve on bir farklı sektöre ilişkin stratejik yol haritaları Cumhurbaşkanı Aliyev tarafından 6 Aralık 2016 tarihinde onaylanmıştır.

Azerbaycan ekonomisinde, sanayi sektörünün önemli bir bölümünü yaklaşık 20 yıl önce kurulan ağır sanayi oluşturmaktadır. Ağır sanayi içinde en önemli sektörler demir, alüminyum ve çimento olup, çoğu petrol sanayinin gelişiminden sonra ihmal edilmiştir. Ülke sanayisinin tekrar canlanmasına yönelik olarak, Azerbaycan'da 2014 yılı "sanayi yılı" ilan edilmiştir. Reel sanayi üretiminin hızla düşmesine rağmen, konut inşası, kırsal altyapı çalışmaları ve ulaşım altyapısının iyileştirilmesinden dolayı inşaat sektörü son yıllarda hızlı büyümüştür.

Hizmet sektörü de ulaşım ve iletişim alanlarında yaşanan gelişmelerden dolayı hızlı bir biçimde büyümüştür. Bankacılık sektördeki varlığın yarısından fazlasını oluşturan iki devlet bankası tarafından yönetilmektedir.

Azerbaycan, petrol ve gaz sektörü ile birlikte gelişmekte olan bir ekonomidir. Çeşitlendirme çabaları yavaş kalmaktadır. Petrol dışı alanlarda yapılan yatırımların artış kaydetmesine rağmen ülkede enerji sektörü dışında kalan iş sektörleri halen oldukça zayıftır.

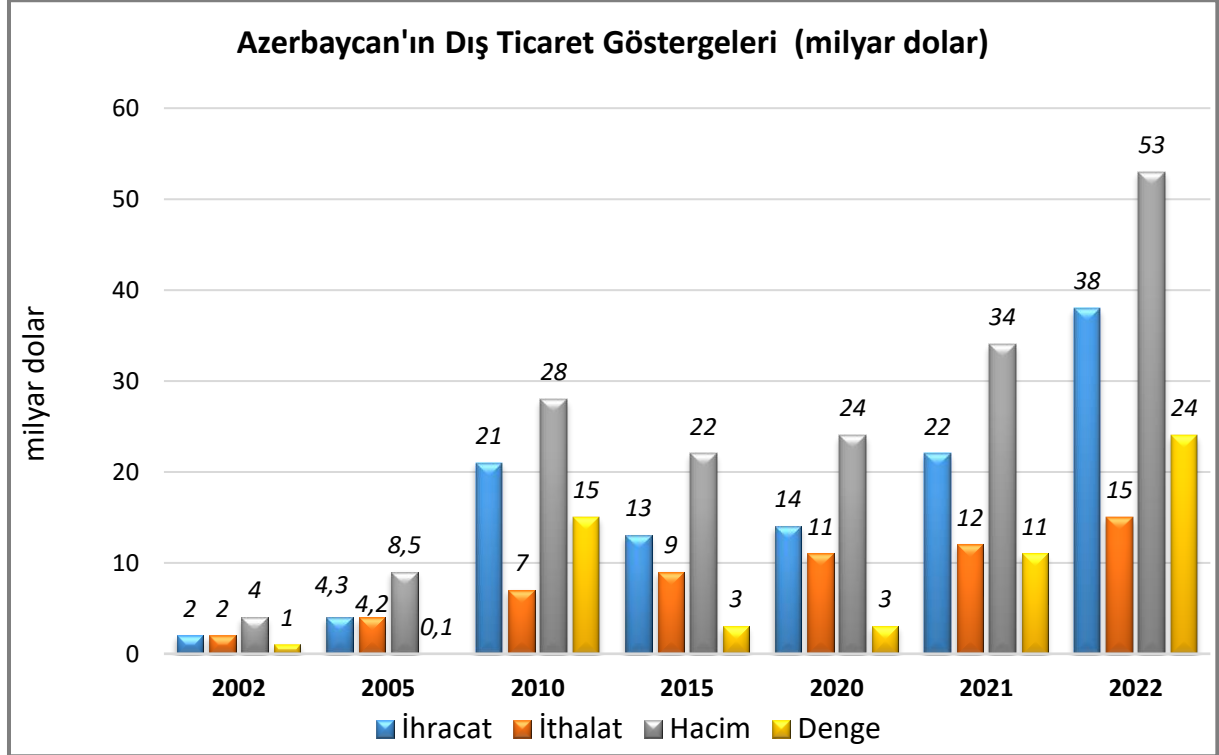
Petrol ve gaz Azerbaycan'ın ihracatının %90'ından fazlasını oluşturmaktadır. Petrol fiyatlarına ilişkin olumlu görünüm, finansman maliyetlerini düşürmesini ve dış borçlanmayı sınırlandırmasını sağlaması beklenmektedir. Ayrıca yüksek petrol fiyatları, ihracat gelirlerini yüksek tutarak yüksek enflasyon gibi olumsuz faktörlerin etkisini yumuşatması beklenmektedir. Enerji sektörü, Azerbaycan'ın ekonomik büyümesinde önemli bir rol oynamaya devam edecektir.

2023 yılında reel GSYİH büyümesinin yavaşlaması beklense de, makroekonomik görünüm istikrarlı olacaktır. Orta vadede büyüme, petrol dışı ve gaz sektörüne yapılan istikrarlı yatırımlardan da fayda sağlayacaktır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap, Azerbaycan Verileri

Azerbaycan, 2022 yılında 38 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiştir. Ülkenin ihracat yaptığı başlıca ülkeler İtalya, Türkiye, İsrail, Hindistan ve Yunanistan'dır. Ülkenin ihracatında Türkiye %9 pay ile 2. sıradadır.

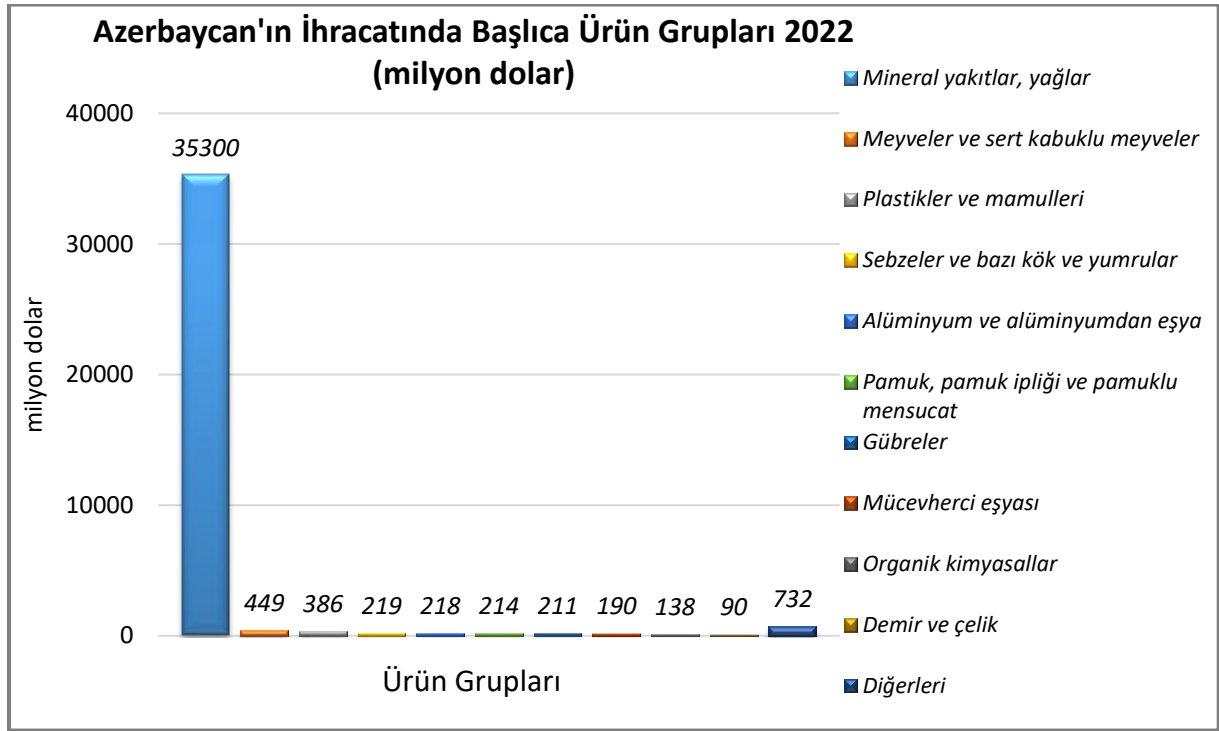
Ülkenin 2022 yılında ihraç ettiği başlıca ürünler: ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar); petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; azotlu mineral veya kimyasal gübreler ve altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)dir.

2022 yılında ithalat 15 milyar dolar olmuştur. Ülkenin ithalat yaptığı başlıca ülkeler Rusya, Türkiye, Çin, Almanya ve Türkmenistan'dır. Ülkenin ithalatında Türkiye %16 pay ile 2. sıradadır.

2022 yılında ithal ettiği başlıca ürünler: otomobiller; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış); ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar); buğday ve mahlutdur.

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

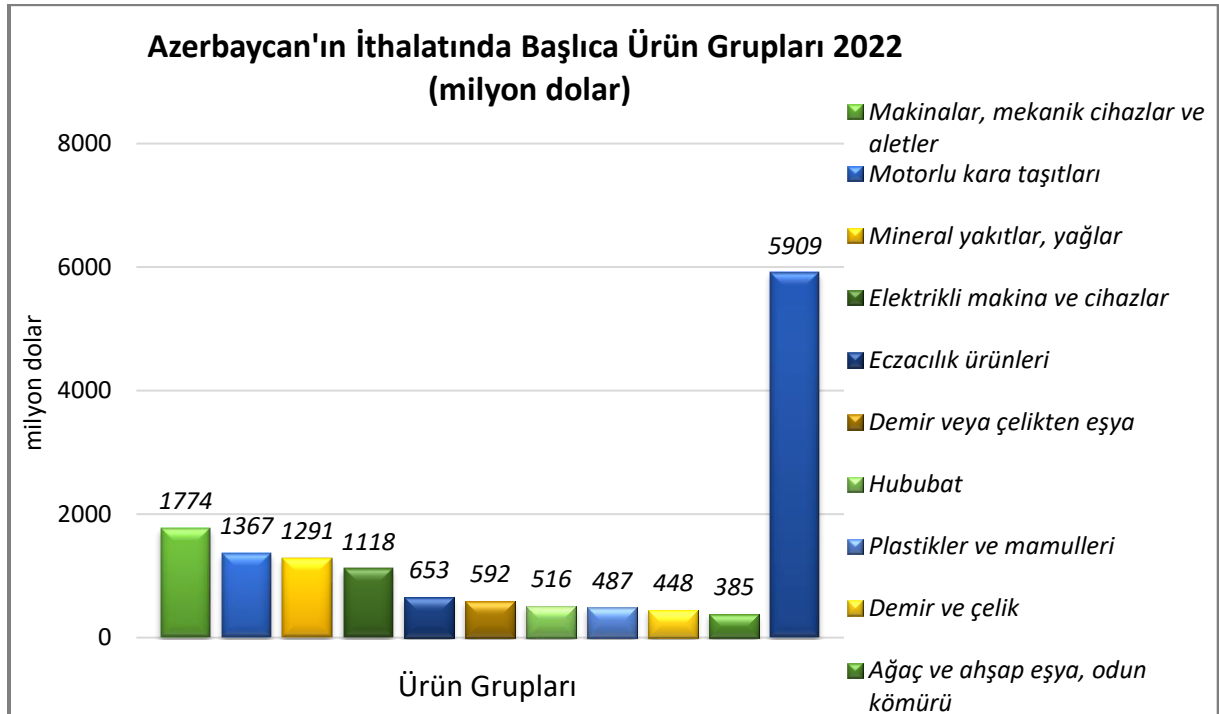
İhracat

Kaynak: Trademap, Azərbaycan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

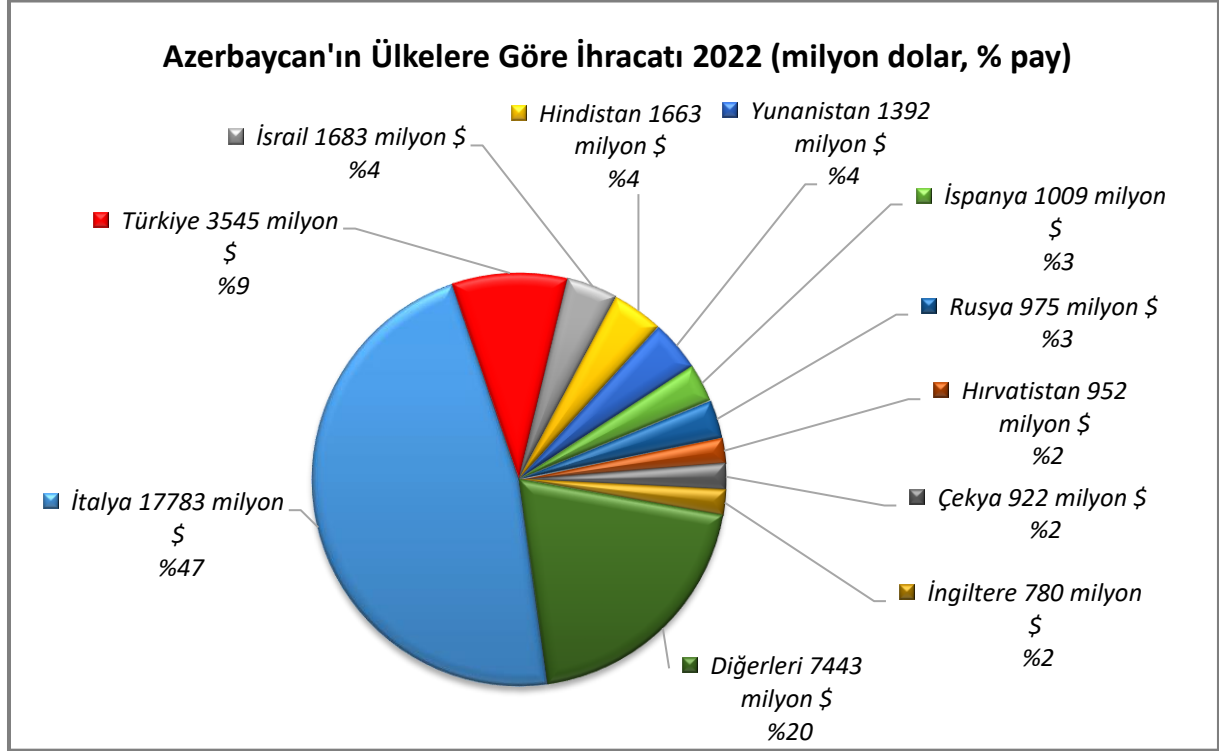

Kaynak: Trademap, Azərbaycan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

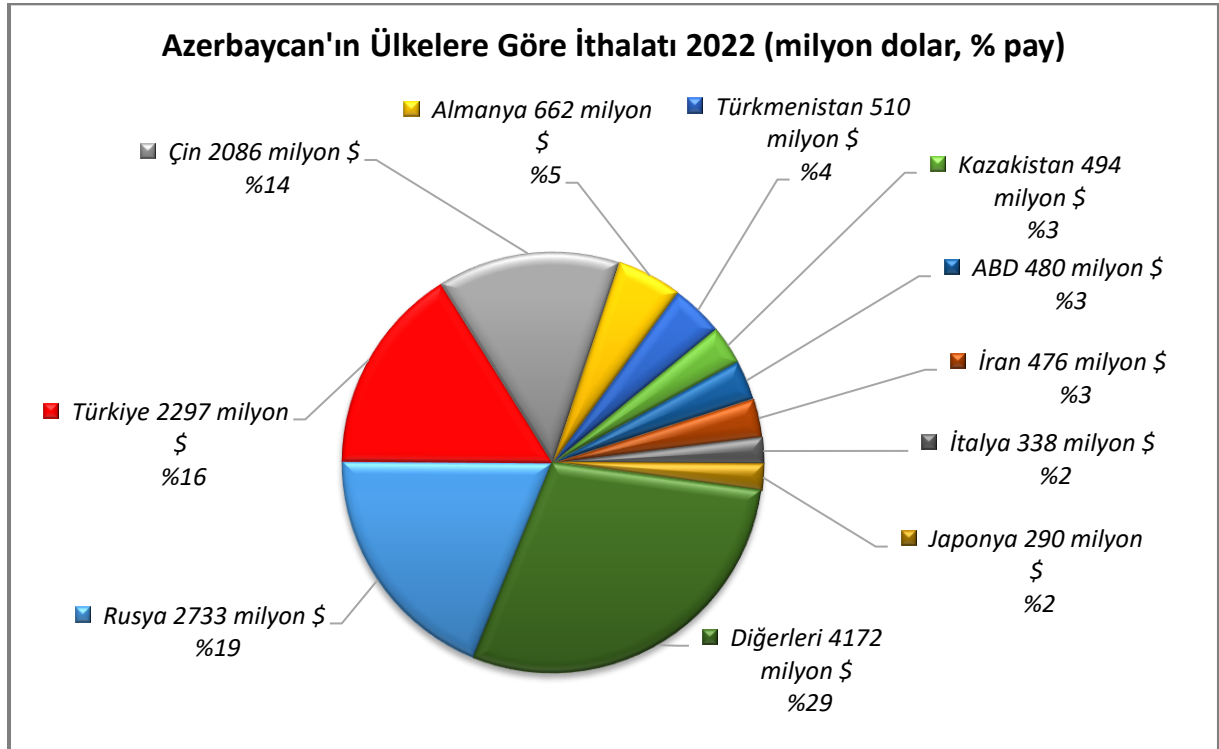
İhracat

Kaynak: Trademap, Azərbaycan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap, Azərbaycan Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Doğrudan yabancı yatırımlar Azerbaycan'ın ekonomik canlanmasında anahtar rolü oynamıştır. Azerbaycan ülkedeki ekonomik sorunların aşılması ve istikrarın sağlanması neticesinde özellikle petrol çıkarma ve işleme sanayi bakımından yabancı yatırımlar açısından çok cazip bir pazar haline gelmiştir. Ülke ekonomisi çift yapılıdır. Bir yandan petrol (hidrokarbon) ve ona bağlı hizmetler ile müteahhitlik sektörlerinde hızlı bir gelişme eğilimi gözlenirken, diğer yandan petrol dışı sanayi sektörlerinde yatırım eksikliği gözlenmektedir. Bunun sonucunda petrol dışı sektörlerde düşük istihdam, yetersiz vergi geliri ve ihracat dolayısıyla da ithal ürünlerinde rekabetle başa çıkamama gibi sorunlar yaşanmaktadır.

Doğrudan yabancı yatırımların önemli kısmı petrol üretimi ve çıkarımı alanlarına olmuştur. Sermaye yatırımlarının %60 gibi önemli bir oranı hidrokarbon sektöründedir. Son on yıl içerisinde Azerbaycan'a yönelik gerçekleştirilen doğrudan yabancı yatırım girişleri, büyük ölçüde Azerbaycan'ın cari açıklarını finanse etmiş ve ekonomik büyümenin itici gücü olmuştur.

Doğrudan Yabancı Yatırım İstatistikleri

	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	- 1 707	- 4 474	- 1 000	1 100	1 500	3 001	3 002
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	-3,12	-5,68	-1,10	1,10	1,30	2,40	2,10
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	65 228	60 754	59 754	60 854	62 354	65 355	68 357
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-77	-172	- 2 200	- 2 500	- 3 600	- 3 600	- 3 600
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	57 129	57 301	59 501	62 001	65 601	69 201	72 801

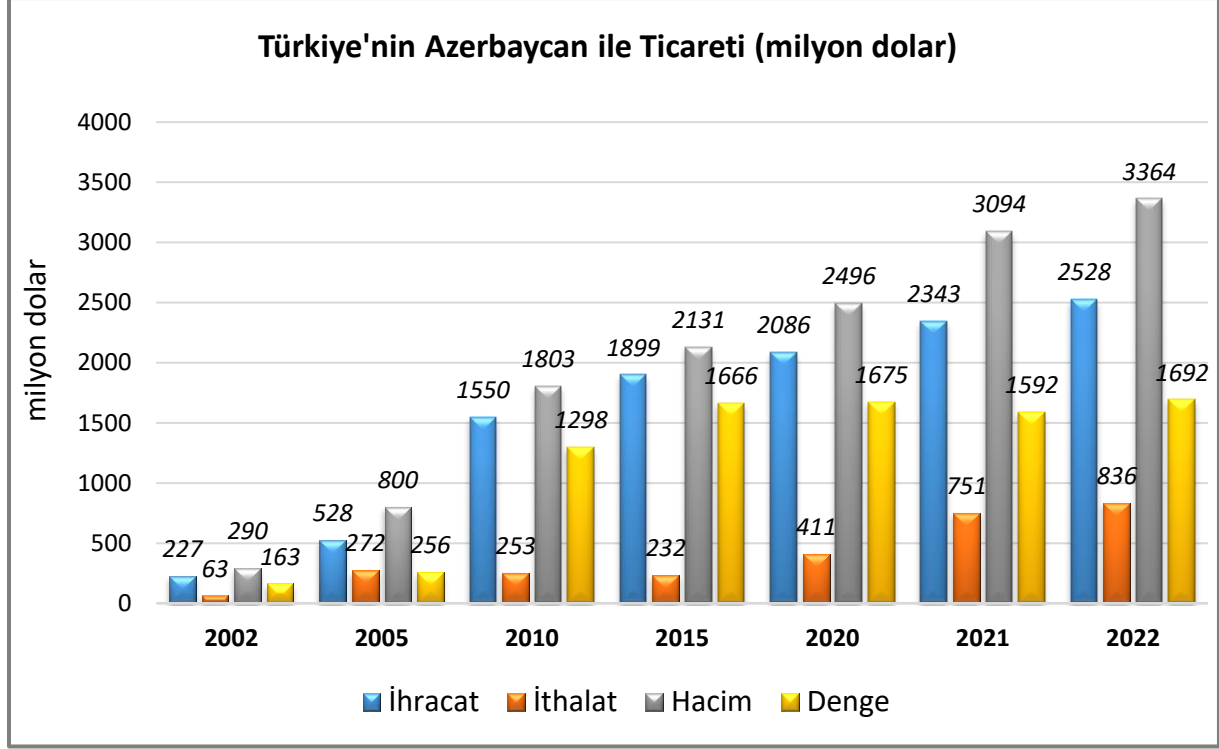
Kaynak: EIU

*: Tahmin

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

Türkiye-Azerbaycan Dış Ticareti

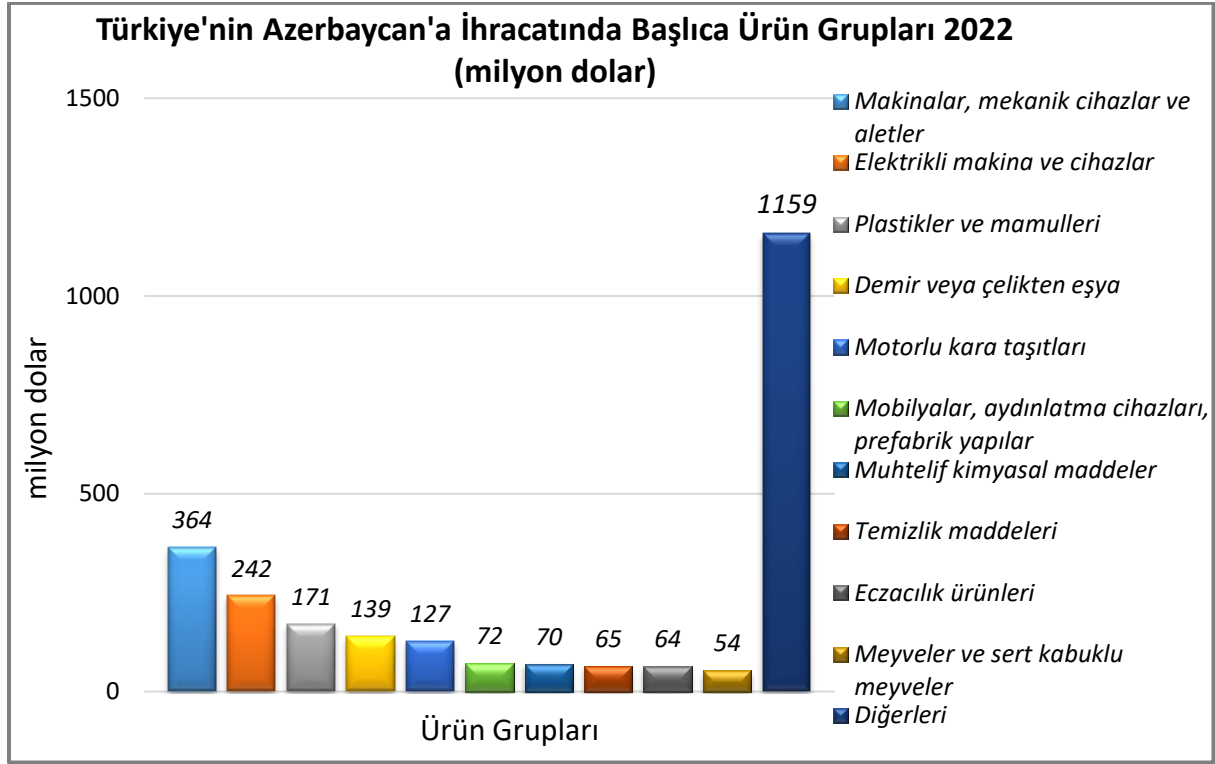
Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Türkiye'nin Azerbaycan'a ihracatı; ihraç ürünlerinin bu ülkede tanınmaya başlaması, Türk şirketlerinin Azerbaycan piyasasında şube açmak suretiyle Türkiye'den ithalat yapması ve bu malları iç piyasada pazarlaması gibi nedenlerle yükselme eğilimi göstermektedir.

2022 yılında ülkeye ihracatımız yaklaşık 2,5 milyar dolardır. Azerbaycan'a ihraç ettiğimiz başlıca ürünler: demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb. ürünler; tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan dozlandırılmış ilaçlar; petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; 10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar ve yıkama, temizleme müstahzarlarıdır.

2022 yılında ülkeden ithalatımız yaklaşık 1 milyar dolardır. Belli başlı ithal kalemleri ise petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar; pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş); işlenmemiş alüminyum; asiklik alkoller ve bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozalanmış türevleri ve demir veya alaşımsız çelikten yarı mamullerdir.

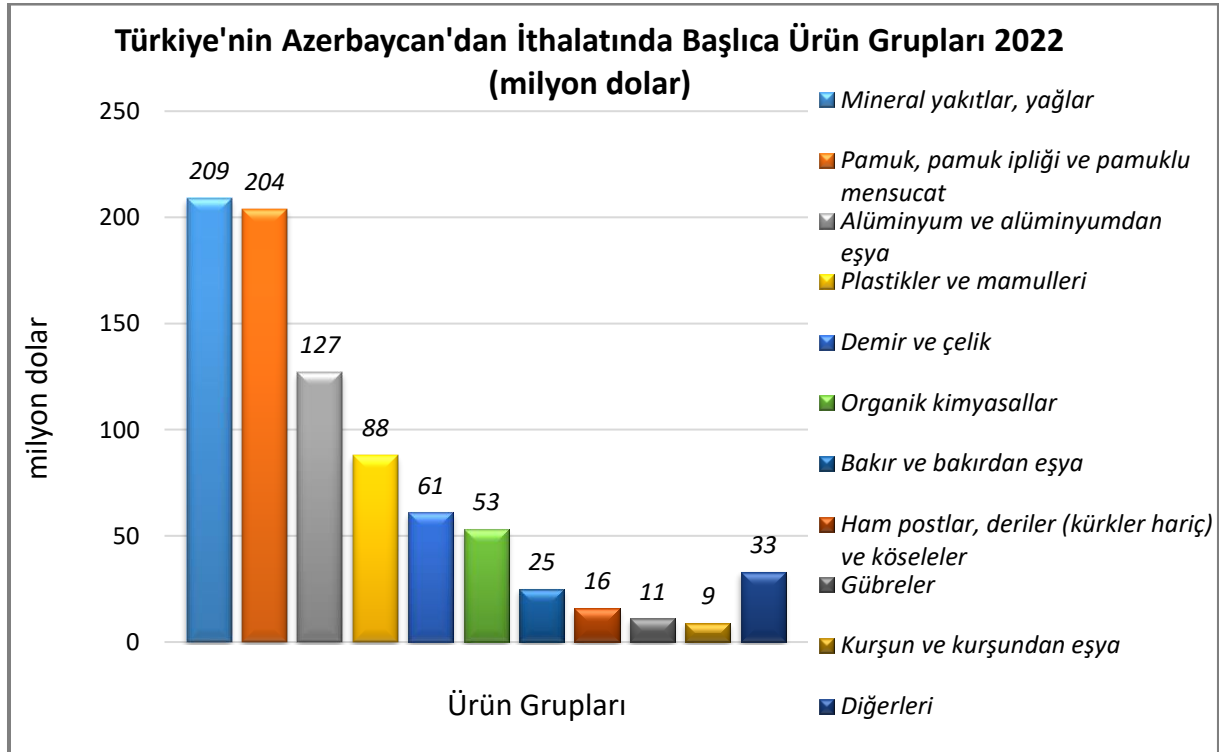
Türkiye'nin Azerbaycan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Azerbaycan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Yatırım İlişkileri

İlk yıllarda daha çok ticaret merkezli gelişen Türkiye-Azerbaycan ekonomik ilişkileri, son yıllarda çeşitlenerek devam etmekte, bilhassa karşılıklı yatırımlar şeklinde kayda değer gelişmeler göstermektedir.

Türkiye ile Azerbaycan arasındaki tek kara bağlantısını oluşturan Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti, ülkemizin Azerbaycan'la ikili ilişkileri açısından ayrı bir yer tutmakta olup, Azerbaycan halkı ile doğrudan bağlantı noktamızı oluşturmaktadır.

Bakü-Tiflis-Ceyhan (BTC) ham petrol boru hattı ve Bakü-Tiflis-Erzurum Doğalgaz boru hattı ile Türkiye-Azerbaycan ekonomik ilişkilerinde ve Azerbaycan petrol ve doğalgazının ihracatında, Azerbaycan ürünlerinin dünya pazarlarına ulaştırılmasında yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Yıllık 50 milyon ton petrol taşıma kapasitesine sahip bu boru hattının devreye girmesiyle Azerbaycan ekonomisi hızla büyüme sürecine girmiş, toplum refahı hızla artmaya başlamıştır. Bugün BTC ham petrol boru hattı Azerbaycan ekonomisinin atar damarı durumundadır. 2017 Ekim ayında açılışı yapılan Bakü-Tiflis-Kars demiryolu projesi Türkiye Azerbaycan ekonomik ve ticari ilişkilerinde Türk mallarının Asya pazarına ulaştırması yönünde yeni bir sayfa açmıştır. Ayrıca, Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı Projesi (TANAP)'nin 2018 yılında faaliyete başlamasıyla Azerbaycan doğal gazı Türkiye üzerinden Avrupa ülkelerine doğrudan ulaşacaktır. Bu hatlar Türkiye- Azerbaycan ilişkilerine ve Azerbaycan'ın batı ülkeleri ile ilişkilerine yeni boyutlar kazandıracaktır.

Azerbaycan'ın Devlet Petrol Şirketi (SOCAR) vasıtasıyla PETKİM'in (Petkim Petrokimya Holding A.Ş.) %61,32 hissesini aldığı İzmir'in Aliğa ilçesinde bulunan ve 6,3 milyar ABD doları tutarında yatırım yapılarak 19 Ekim 2018 tarihinde açılışı yapılmış olan Star Rafinerisi yıllık 10 milyon ton rafinaj kapasitesiyle Türkiye pazarındaki petrol ürünleri talebinin büyük kısmını karşılayacaktır. Yatırımın tamamlanması sonrası bu tutarın yaklaşık 20 milyar ABD dolarını bulacağı tahmin edilmektedir.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO): TPAO Azerbaycan'da, ACG (Azəri-Çıralı-Güneşli) (%6,75), Şah Deniz (%19) ve Alov (%10) projelerinde yer almaktadır. TPAO ayrıca, Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Ham petrol Boru Hattı Projesinde %6,53, Şah Deniz gazını Gürcistan-Türkiye sınırına taşıyan Güney Kafkasya Doğal Gaz Boru Hattı Projesinde ise %19 hisseyle yer almaktadır. TPAO'nun Mayıs 2020 sonu itibarıyla Azerbaycan'daki yatırımları, 12,1 milyar ABD dolarını bulmuştur.

Azertel A.Ş., Turkcell ile ortak olarak kurulmuş olup, Azerbaycan'daki ilk GSM operatörü olan AZERCELL'i kurmuştur. GSM sistem yatırımları, planlaması ve kurulum işleri ile iştigal etmektedir.

Azerbaijan Coca-Cola Bottlers (ACCB) 1994 yılında kurulmuştur. Azerbaycan'da The Coca-Cola Company (TCCC) markalarından oluşan gazlı ve gazsız içeceklerin üretim, satış ve dağıtımını gerçekleştiren ACCB 80'i aşkın tat ve paket seçeneğini tüketicilerine sunmaktadır. Coca-Cola İçecek ACCB şirketinde %99,86 oranında ortaklığa sahiptir. ACCB Bakü fabrikası ile yaklaşık 9 milyonluk bir nüfusa hizmet vermektedir. ACCB, Azerbaycan'da petrol dışı sanayi kuruluşları sınıfında gerçekleştirilen ilk ve en büyük doğrudan yabancı sermaye yatırımlarından biri olmuştur.

İki Ülke Arasındaki Müteahhitlik İlişkileri

Sovyetlerin dağılışından sonra ülke bir yenilenme süreci içerisine girmiş, bu sebeple müteahhitlik sektörü için cazip bir ortam olmuştur. Son iki yıldır bir durgunluk yaşanmasına rağmen konut, yol, içme suyu, köprü, otel, iş merkezi gibi projeler hali hazırda devam etmektedir.

Türk firmaları Azerbaycan müteahhitlik hizmetleri sahasında Başkanlık sarayları, Milli Meclisin restorasyonu ve ek binasının tamamlanması, hava alanı inşası, yol, su, elektrik, enerji nakil hatları gibi sahalarda çok önemli projeler gerçekleştirmişlerdir. Ancak, halihazırda daha çok yarım kalan projelerin tamamlanması işleriyle meşgul bulunmaktadır.

Türk Müteahhitlik firmaları Azerbaycan'da şimdiye kadar yaklaşık 12 milyar dolar değerinde 363 adet proje yürütmektedirler.

Diğer taraftan, Azerbaycan müteahhitlik sektöründe yerli firmaların kendi içinde tecrübe kazanmış oldukları ve belirli işleri doğrudan üstlenebildikleri görülmektedir. Bunun yanında piyasada belirli grupların tekel oluşturarak ihalelerde etkili olmaktadır.

Türk firmalarının bundan sonraki devrede daha çok yerli firmalarla şirketler birliği oluşturarak iş alma kabiliyetlerini devan ettirmelerinin daha gerçekçi bir yaklaşım olacağı düşünülmektedir. Petrol ve Doğalgaz ticaretinin artmasına paralel olarak, Azerbaycan'ın bundan sonraki devrede daha çok alt yapı, su, yol, elektrik gibi inşaat işlerine yönelmesi beklenmektedir.

Diğer taraftan, inşaat sektörünü hizmet ticareti yanında tedarik mekanizmasını desteklemesiyle de değerlendirmek gerekmektedir. Türk inşaat malzemeleri piyasada haklı bir imaja sahiptir. Bu anlamda Azerbaycan'ın ithalatında ve Türkiye'nin Azerbaycan'a ihracatında inşaat malzemeleri önemli bir paya sahiptir.

EKLER:***EK-1: Azerbaycan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			13 732 637	22 206 671	38 146 630	100	71,8
1.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	9 363 571	13 218 936	19 483 624	51,1	47,4
2.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	2 195 552	5 557 150	14 995 425	39,3	169,8
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	295 115	649 567	527 355	1,4	-18,8
4.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	10 738	118 526	209 763	0,5	77
5.	7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	195 906	202 523	185 250	0,5	-8,5
6.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	131 930	207 980	173 542	0,5	-16,6
7.	0810	Diğer meyveler (taze)	132 876	172 981	172 514	0,5	-0,3
8.	0702	Domates (taze/soğutulmuş)	201 316	160 229	167 609	0,4	4,6
9.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	77 720	175 429	147 527	0,4	-15,9
10.	3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	72 811	173 853	141 444	0,4	-18,6
11.	2905	Asiklik alkoller ve bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitrozalanmış türevleri	56 177	98 732	137 168	0,4	38,9
12.	7601	İşlenmemiş alüminyum	63 696	75 507	126 598	0,3	67,7
13.	2716	Elektrik enerjisi	59 802	69 343	121 598	0,3	75,4
14.	0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	116 342	112 112	112 477	0,3	0,3
15.	2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	35 042	67 614	92 449	0,2	36,7

Kaynak: Trademap, Azerbaycan Verileri

EK-2: Azerbaycan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%, 2022)	Değişim (%, 2021- 2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			10 732 039	11 705 787	14 539 859	100	24,2
1.	8703	Otomobiller	542 416	780 522	844 721	5,8	8,2
2.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	203 657	246 928	693 329	4,8	180,8
3.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	326 915	408 113	505 293	3,5	23,8
4.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	58 679	52 543	450 929	3,1	758,2
5.	1001	Buğday ve mahlut	296 905	331 946	436 551	3	31,5
6.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	289 563	314 620	381 580	2,6	21,3
7.	1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	103 105	155 678	175 676	1,2	12,8
8.	4407	Uzunlamasına kesilmiş, biçilmiş ağaç; kalınlık > 6 mm	116 867	127 442	173 798	1,2	36,4
9.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	131 124	141 922	152 695	1,1	7,6
10.	7210	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri, genişlik ≥600 mm (kaplanmış)	103 909	122 976	137 417	0,9	11,7
11.	8601	Elektrikli lokomotifler (elektrik enerjisini dışarıdan alanlar veya elektrik akümülatörlü olanlar)	60 720	0	135 134	0,9	100
12.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	41 141	110 477	134 573	0,9	21,8
13.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	5 728	19 496	130 760	0,9	570,7
14.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik ≥ 600 mm)	95 161	73 473	127 874	0,9	74
15.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	77 609	110 912	120 153	0,8	8,3

Kaynak: Trademap, Azerbaycan Verileri

EK-3: Azerbaycan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		13 732 637	22 206 671	38 146 630	100	71,8
1.	İtalya	4 172 308	9 243 666	17 782 905	46,6	92,4
2.	Türkiye	2 597 747	2 818 136	3 544 756	9,3	25,8
3.	İsrail	437 500	898 097	1 682 726	4,4	87,4
4.	Hindistan	456 784	594 431	1 662 624	4,4	179,7
5.	Yunanistan	523 303	415 416	1 391 812	3,6	235
6.	İspanya	329 270	564 436	1 008 998	2,6	78,8
7.	Rusya	709 345	920 820	975 456	2,6	5,9
8.	Hırvatistan	470 819	751 279	952 397	2,5	26,8
9.	Çekya	229 679	263 789	922 191	2,4	249,6
10.	İngiltere	157 622	396 742	779 724	2	96,5
11.	Portekiz	239 779	587 440	743 408	1,9	26,6
12.	Gürcistan	461 909	661 081	635 664	1,7	-3,8
13.	Endonezya	458	87 319	606 043	1,6	594,1
14.	Almanya	234 109	650 259	591 301	1,6	-9,1
15.	Tunus	312 288	577 312	499 104	1,3	-13,5

Kaynak: Trademap, Azerbaycan Verileri

EK-4: Azerbaycan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		10 732 039	11 705 787	14 539 859	100	24,2
1.	Rusya	1 960 365	2 073 248	2 733 312	18,8	31,8
2.	Türkiye	1 562 207	1 843 664	2 297 212	15,8	24,6
3.	Çin	1 413 974	1 639 492	2 086 286	14,3	27,3
4.	Almanya	583 513	634 253	662 363	4,6	4,4
5.	Türkmenistan	89 861	70 742	509 706	3,5	620,5
6.	Kazakistan	116 075	95 444	494 423	3,4	418
7.	ABD	636 232	442 538	480 020	3,3	8,5
8.	İran	300 615	397 524	476 434	3,3	19,9
9.	İtalya	396 786	419 727	338 187	2,3	-19,4
10.	Japonya	195 124	259 022	290 219	2	12
11.	G. Kore	178 594	227 574	268 821	1,8	18,1
12.	Beyaz Rusya	148 100	128 772	266 513	1,8	107
13.	Ukrayna	418 343	468 864	259 509	1,8	-44,7
14.	İngiltere	297 405	271 085	256 656	1,8	-5,3
15.	Fransa	448 277	180 925	222 955	1,5	23,2

Kaynak: Trademap, Azerbaycan Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Azerbaycan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			2 085 574	2 342 993	2 527 826	100	7,9
1.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	40 506	39 881	59 309	2,3	48,7
2.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	57 746	46 251	52 660	2,1	13,9
3.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	16 947	32 159	51 807	2	61,1
4.	8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	27 221	37 322	47 666	1,9	27,7
5.	3402	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)	44 923	39 509	47 011	1,9	19
6.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	14 479	3 280	44 696	1,8	1262,7
7.	1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	22 774	27 316	38 860	1,5	42,3
8.	0802	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)	42 621	39 276	38 807	1,5	-1,2
9.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	27 841	37 851	38 307	1,5	1,2
10.	3808	Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici, sürgünleri önleyici, bitkilerin büyümesini düzenleyici ürünler	26 740	27 487	33 865	1,3	23,2
11.	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	24 102	25 662	32 587	1,3	27
12.	3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksi reçineler, polikarbonatlar, alkit reçineler, polialisterler, vb. (ilk şekilde)	9 352	15 545	32 163	1,3	106,9
13.	9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	33 802	31 578	30 329	1,2	-4
14.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	23 448	22 150	25 630	1	15,7
15.	8429	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb.	9 711	34 971	24 221	1	-30,7

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Ek-6: Türkiye'nin Azerbaycan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (% 2022)	Değişim (% 2021-2022)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			410 710	751 290	836 288	100	11,3
1.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	44 225	85 295	198 207	23,7	132,4
2.	5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	125 652	204 524	173 127	20,7	-15,4
3.	7601	İşlenmemiş alüminyum	46 016	47 311	82 561	9,9	74,5
4.	2905	Asiklik alkoller ve bunların halojenlenmiş, sülfolanmış, nitrolanmış veya nitroalanmış türevleri	32 111	61 556	52 820	6,3	-14,2
5.	7207	Demir veya alaşımsız çelikten yarı mamuller	6 420	38 072	51 488	6,2	35,2
6.	3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	32 043	42 864	49 776	6	16,1
7.	7606	Alüminyum saclar, levhalar, şeritler (kalınlığı 0,2 mm. yi geçenler)	20 756	48 177	44 060	5,3	-8,5
8.	3902	Propilen ve diğer olefinlerin polimerleri (ilk şekillerde)	30 770	25 709	37 508	4,5	45,9
9.	5205	Pamuk ipliği (dikiş ipliği hariç) (ağırlık itibariyle pamuk oranı >=%85 ve perakende olarak satılacak hale getirilmemiş)	12 506	50 187	28 139	3,4	-43,9
10.	7403	Rafine edilmiş bakır ve bakır alaşımları (ham)	5 622	26 262	15 362	1,8	-41,5
11.	4104	Sığır (buffalo dahil) ve at cinsi hayvanların dabanlanmış veya crust (arakurutmalı) post ve derileri	7 071	10 995	11 996	1,4	9,1
12.	3102	Azotlu mineral veya kimyasal gübreler	1 954	41 036	10 817	1,3	-73,6
13.	2713	Petrol koku, petrol bitümeni ve petrol yağlarının veya bitümenli minerallerden elde edilen yağların diğer kalıntıları	2 660	6 709	10 431	1,2	55,5
14.	7801	İşlenmemiş kurşun	5 309	9 515	8 863	1,1	-6,9
15.	7404	Bakır döküntü ve hurdaları	2 302	7 409	7 584	0,9	2,4

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri